

TE-toimiston menettely asian selvittämisessä

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille osoittamassaan 7.2.2020 päivätyssä kantelussa arvostellut TE-toimiston toimipaikan virkailijan menettelyä. Kantelija on arvostellut tulkintoja ja menettelyä työttömyysetuudella tuettua omaehtoista opiskeluaan koskevassa asiassa. Kantelija on arvostellut muun muassa työttömyysetuuden maksatuksen keskeytyksiä, toimittamiensa selvitysten ja ilmoitusten huomiotta jättämistä sekä tulkintaa omaehtoisten opintojen edistymisen riittäväyydestä. Kantelija on myös katsonut, että omaehtoiseen opiskeluun varatut kuukaudet tulisi siirtää sairausloman ajalta opiskeluajan jatkoksi, kuten aikaisemman virkailijan kanssa oli sovittu. Kantelija on arvostellut myös saamaansa kohtelua ja kertonut pyytävänsä vastuuvirkailijan vaihtamista.

Kantelua on aikaisemmin käsitelty dnrolla OKV/265/1/2020, ja kantelu on saanut uuden dnron OKV/561/10/2020 oikeuskanslerinviraston asianhallintajärjestelmän muutoksen yhteydessä toukokuussa 2020.

SELVITYS

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on antanut 8.7.2020 päivätyn lausunnon, jonka liitteenä on työ- ja elinkeinotoimiston (jäljempänä TE-toimisto) 8.6.2020 päivätty selvitys asiakirjoineen.

Lausunto ja selvitys liitteineen lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

Saadun selvityksen mukaan kantelijalle 14.6.2018 tehdyn työllistymissuunnitelman mukaan kantelijan omaehtoisia opintoja tuettiin työttömyysetuudella 1.8.2018-31.7.2020. Työllistymissuunnitelman mukaan kantelijan tuli ilmoittaa TE-toimistolle opintojensa etenemisestä puolivuosittain eli 31.1.2019, 30.6.2019, 30.1.2020 ja 15.8.2020. Kantelija oli 9.10.2019 lähettänyt TE-toimistolle sähköpostitse tietoja terveydentilastaan sekä opintojen etenemisestä. Lisäksi hän oli toimittanut A-lääkärinlausunnon työkyvyttömyydestä ajalla 7.10.2019-5.1.2020 sekä kertonut, että 400 päivärahopäivää oli tullut täyteen.

TE-toimisto oli 11.10.2019 pyytänyt kantelijaa selvittämään opintojen etenemistä. TE-toimisto oli myös 11.10.2019 tiedottanut sähköpostitse kantelijaa selvityspyynnöstä. Sähköpostissa kantelijalle oli suositeltu sairauspäivärahan hakemista sairausloman ajalle ja omaehtoisen opiskelun keskeyttämistä sairausloman ajaksi. Kantelija oli 28.10.2019 toimittanut selvityksen opinnoistaan, ja TE-toimisto oli 28.10.2019 antanut kantelijalle työvoimapoliittisen lausunnon, jonka mukaan opinnot olivat edenneet suunnitelman mukaisesti.

Kantelijalle oli 28.10.2019 sähköpostitse todettu opintojen edenneen normaalisti ja kerrottu jatkossa opintorekisteriotteen olevan paras tapa ilmoittaa opintojen etenemisestä. Lisäksi kantelijaa oli muistutettu sairauspäivärahan hakemisesta, jos näyttää, että opinnot eivät etene suunnitellusti. Kantelijaa oli 11.11.2019 pyydetty sähköpostitse ilmoittamaan, mikäli hän haluaa, että työttömyysetuudella tuettu opiskelu keskeytetään ja että opintojen eteneminen tarkistetaan suunnitelman mukaisesti. Kantelija oli 11.11.2019 vastauksessaan todennut, että sairauspäivärahan hakeminen ei ole sama asia kuin sen saaminen ja että sen saamisessa kestää sekä että opintojen etenemisestä voisi sopia, jos pisteitä ei tule tarpeeksi.

Koska kantelija ei ollut työllistymissuunnitelmassa sovittuun määräpäivään 30.1.2020 mennessä ilmoittanut opintojensa etenemisestä ja koska oppilaitokselta 31.1.2020 saadun tiedon mukaan opinnot eivät olleet edenneet suunnitellusti, TE-toimisto oli 4.2.2020 toimittanut kantelijalle selvityspyynnön. Selvityspyynnössä oli todettu myös, että kantelija oli toimittanut TE-toimistoon ilmoituksen sairauslomasta 7.10.2019-5.1.2020, mutta ei ollut ilmoittanut haluavansa keskeyttää omaehtoisia opintoja sairausloman ajaksi.

TE-toimisto oli kantelijan 7.2.2020 toimittaman selvityksen perusteella antanut 10.2.2020 kantelijalle työvoimapoliittisen lausunnon, jonka mukaan omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella keskeytyi tilapäisesti. Lausunnon perusteluissa oli todettu, että kantelija oli sairauslomalla sairaspäivärahalla 7.10.2019-5.1.2020. Lisäksi kantelijalle oli 10.2.2020 annettu toinen työvoimapoliittinen lausunto, jonka mukaan opintoja tuetaan ajalla 1.8.2018-31.10.2020. Opintojen tukemisaikaa oli jatkettu, koska opinnot olivat olleet keskeytyneinä 7.10.2019-5.1.2020. Työllistymissuunnitelmassa sovitun mukaisesti opintojen tuli edetä 5 op/kk.

RATKAISU

Oikeusohjeita

Työnhakijan omaehtoisen opiskelun edellytyksistä säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 6 luvussa ja sitä on ohjeistettu työ- ja elinkeinoministeriön ohjeessa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja asetuksen soveltamisesta (TEM/2376/00.03.05.02/2017). Edellä mainitun lain 6 luvun 4 §:n mukaan työttömyysetuudella tuettavasta opiskelusta on sovittava työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa ennen opintojen aloittamista.

Opintojen muodostamaa kokonaisuutta voidaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 5 §:n mukaan tukea säädetyin edellytyksin enintään 24 kuukauden ajan. Työnhakija voi ilmoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle keskeyttävänsä opiskelemisen työttömyysetuudella tuettuna. Ilmoitus on tehtävä viipymättä keskeytyksen alkamisen jälkeen. Säädetty enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana, jos keskeyttämiselle on pätevä syy. Oppilaitoksen lomajaksoa ei pidetä pätevänä syynä.

ELY-keskuksen lausunnon mukaan edellä mainitun soveltamisohjeen mukaan työnhakijan omaehtoisen opiskelun tukemisen enimmäisaikaa ei voida pidentää, mutta opiskelun tukemisen voi tilapäisesti keskeyttää. Tukemisen enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana. Tilapäisen keskeytyksen edellytyksenä on, että työnhakija ilmoittaa tukemisen keskeytymisestä viipymättä TE-toimistolle keskeytyksen alkamisen jälkeen. Opiskelun tukemisen tilapäinen keskeytys ei estä henkilöä opiskelemasta haluamassaan laajuudessa keskeytyksen aikana. Jotta opiskelun tukemisen enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana, keskeyttämiselle on oltava pätevä syy. Työnhakijan esittämän syyn pätevyyden arvioi TE-toimisto. Pätevänä syynä pidetään esimerkiksi työnhakijan sairautta, perhevapaata ja työhön menoa.

ELY-keskus on todennut lausunnossaan, että TE-toimiston tulee käytännössä antaa työvoimapoliittinen lausunto OD3 omaehtoisen opiskelun tukemisen tilapäisestä keskeytyksestä, jos TE-toimisto on hyväksynyt syyn.

Arviointi

ELY-keskuksen lausunnon mukaan työttömyysturvalaki edellyttää, että TE-toimisto selvittää työnhakijan olosuhteet ja niiden vaikutuksen työnhakijan oikeuteen saada työttömyysturvetuutta. TE-toimisto antaa työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 4 §:n mukaan työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittisista edellytyksistä Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin lain 11 luvun 4 §:ssä säädetään. Työvoimapoliittiset lau-

sunnot ja ratkaisut on annettava kulloinkin voimassa olevan lain ja annettujen soveltamisohjeiden mukaisesti, jotta lausuntokäytännön lain- ja yhdenmukaisuus taattaisiin. Työvoimapolitiittisen lausunnon antamisessa on kyse hallintoasian käsittelystä.

ELY-keskus on lausunnossaan katsonut, että kun kantelija oli 9.10.2019 toimittanut TE-toimistolle lääkärintodistuksen työkyvyttömyydestä sairauspäivärahaa varten, TE-toimiston olisi tullut viipymättä tehdä selvityspyyntö myös opintojen keskeyttämistä ja työnhaun jatkamista koskevassa asiassa sekä ratkaista asia saadun selvityksen perusteella. Sähköpostitiedustelut tässä asiassa eivät täytä hallintolain mukaisia vaatimuksia selvityspyynnölle tai asianosaisen kuulemiselle. TE-toimisto ei siten ollut menetellyt selostettujen säännösten ja niiden nojalla annettujen ohjeiden mukaisesti selvittäessään kantelijan opintojen tilapäistä keskeytymistä.

ELY-keskuksen lausunnossa on todettu, että TE-toimisto oli 10.2.2020 kantelijalle antamillaan työvoimapolitiittisilla lausunnoilla hyväksynyt kantelijan opintojen keskeytymisen sairausloman ajalle ja pidentänyt opintojen tukemisen enimmäisaikaa keskeytysajalla. Selvyyden vuoksi ELY-keskus on todennut, että julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan opintojen seuranta tapahtuu laskemalla opintopisteiden keskiarvo/opintokuukausi, eikä opintopisteet/opintokuukausi.

Hallintolain (434/2003) 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä ja hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Mainitun lain 32 §:n mukaan lausuntoa tai muuta selvitystä koskevassa pyynnössä on yksilöitävä, mistä erityisistä seikoista selvitystä on esitettävä. Hallintolain 34 §:ssä säädetään asianosaisen kuulemisesta.

Kantelusta, saadusta selvityksestä sekä käytettävissä olevista asiakirjoista ilmenee, että kantelija oli syyskuusta 2019 lähtien pyrkinyt selvittämään TE-toimiston asiantuntijalta tuetun opiskelunsa tilannetta terveydentilansa vuoksi. Hän oli 9.10.2019 muun muassa toimittanut TE-toimistoon lääkärinlausunnon työkyvyttömyydestään ajalla 7.10.2019-5.1.2020. Saadun selvityksen perusteella kantelijan opintojen tilannetta sairausloman aikana oli käsitelty lähinnä sähköpostiviesteillä kantelijan ja TE-toimiston asiantuntijan välillä. Kantelijalle oli 11.10.2019 tehty selvityspyyntö, mutta se oli koskenut opintojen etenemistä aiemmalla ajanjaksolla. Kantelijan ilmoittamaan sairauslomaan ja mahdolliseen omaehtoisten opintojen keskeyttämiseen liittyvä selvityspyyntö oli tehty vasta 4.2.2020. Kantelija oli vastannut selvityspyyntöön 7.2.2020 ja toimittanut myös kantelun oikeuskanslerille samana päivänä. Kantelusta ilmenee kantelijan epätietoisuus asiansa käsittelystä ja sen käsittelyvaiheista. Kantelijan mukaan hän oli ollut jo kohta puoli vuotta kierteessä, jossa hän ei tiennyt, mistä saa tukia.

Saadun selvityksen perusteella TE-toimisto on laiminlyönyt selvittää kantelijan työttömyysturva-asian viivytyksettä ja hallintolain edellyttämällä tavalla.

Toimenpide

Edellä esitetyn perusteella kiinnitän työ- ja elinkeinotoimiston huomiota asioiden selvittämiseen hallintolain mukaisesti ja asioiden viivytyksettömyyden käsittelyyn.

Tässä tarkoituksessa lähetän päätökseni työ- ja elinkeinotoimistolle.

Päätös lähetetään tiedoksi elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Irma Tolmunen